

Varsinais-Suomen liiton lausunto Fingridin kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta vuoteen 2035

VSLDno-2025-468

Kuvaus

Fingrid pyytää palautetta sähkön kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta vuosille 2026–2035. Palautetta on mahdollista antaa 3.10.2025 asti. Varsinais-Suomen liiton luottamuselinten kokousaikataulujen vuoksi palaute annetaan maakuntajohtajan lausuntona.

Kantaverkon kehittämissuunnitelmassa esitetään investointisuunnitelma seuraavalle kymmenelle vuodelle. Kantaverkon kehittämissuunnitelmasta säädetään sähkömarkkinalaissa, ja se päivitetään kahden vuoden välein. Kehittämissuunnitelman tavoitteena on mahdollistaa ilmastotavoitteiden ja puhdasta sähköä hyödyntävien teollisten investointien toteutuminen.

Kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksessa esitetyt hankkeet perustuvat Fingridin ennusteisiin asiakatarpeista, joiden mukaisesti on tunnistettu investointitarpeet kantaverkon keskeisille runkoyhteyksille. Suunnitelmassa on esitetty myös ne voimajohtohankkeet, joiden kaavoitus ja luvitus ovat edenneet. Runkoverkon vahvistusten aikataulu voi vielä muuttua asiakatarpeiden ja ennusteiden tarkentuessa. Investointien ohella Fingridin tavoitteena on myös hyödyntää entistä tehokkaammin jo olemassa olevaa kantaverkkoa erilaisten verkon siirtokykyä lisäävien keinojen ja asiakasjousten avulla.

Kehittämissuunnitelmassa on tunnistettu merkittävät kansalliset pohjoiseteläsuuntaiset ja länsieteläsuuntaiset vahvistustarpeet, jotka toteutetaan uusilla voimajohdoilla ja niin kutsutuilla kompensointiratkaisuilla, joilla tehostetaan verkon toimintaa. Etelä-Suomeen, Tampereen eteläpuolelle, sijoittuu kaksi kolmasosaa Suomen sähkönkulutuksesta. Kulutus etelässä kasvaa myös entisestään mm. lämmityksen sähköistyessä ja teollisten investointien myötä. Samaan aikaan uusiutuva sähköntuotanto painottuu Pohjois- ja Länsi-Suomeen, mikä lisää merkittävästi sähkön siirtotarvetta näiltä alueilta Etelä-Suomeen. Etelän siirtoyhteyksiä vahvistamaan valmistuu useita kantaverkon voimajohtoyhteyksiä vuosikymmenen loppuun mennessä.

Fingrid vuorovaikuttaa suunnitelmistaan eri sidosryhmien kanssa myös jatkuvana arkisena työnä. Varsinais-Suomen liitossa erityisesti aluesuunnittelu on säännöllisesti yhteyksissä kantaverkkoyhtiöön maakuntakaavatyöhön liittyen.

Sähkön kulutuksen ja tuotannon ennusteista

Fingrid ennustaa sähkönkulutuksen ja -tuotannon kehittymistä tasaisesti, ja julkaisee ennusteita muutamia kertoja vuodessa. Ennusteissa huomioidaan yhteiskunnallinen ja taloudellinen kehitys laaja-alaisesti, myös vetytalouden viriäminen. Nyt päivitettävän kehittämissuunnitelman taustalla on kaksi tuoreinta tulevaisuusskenaariota kulutuksen ja tuotannon kehittymisestä vuoteen 2035:

- erinomaisen kilpailukyvyn skenaariossa sähkönkulutus noin kaksinkertaistuu nykytasoon (86 TWh) nähden noin 159 terawattituntiin vuodessa.
- Kohtalaisen kilpailukyvyn skenaariossa kulutus kasvaa noin viidenneksellä nykytasoon nähden noin 104 terawattituntiin vuodessa.

- Vertailutietona sähkönkulutuksen ennusteista on hiljattain tehty myös nk Keito-skenaariot kansallisen energia- ja ilmastostrategian taustalle. Niissä sähkönkulutuksen ennustettiin noin 1,3-kertaistuvan nykytilanteeseen nähden 110 terawattituntiin vuodessa. Katso kuvat liitteessä 1.

Sähkömarkkinoiden toimintaympäristön kehittämisessä olennaista ja ennustamisen kannalta haastavaa on se, mitkä vireillä olevista sähkön kulutus- ja tuotantohankkeista tulevat toteutumaan. Tuotantohankkeista on tehty liityntäkyselyjä Fingridille 400 gigawatin verran eli hyvin paljon. Määrä on viisitoistakertainen nykyiseen kapasiteettiin verrattuna. Kulutushankkeiden kyselyjä on hieman vähemmän, mutta niitäkin viisinkertainen määrä nykyiseen sähkön huippukulutukseen nähden. Ainoastaan osa nyt vireillä olevista sähkön tuotanto- ja kulutushankkeista tulee toteutumaan.

Sähkömarkkinoiden haasteista yleisemmin Varsinais-Suomessa

Fingridin kantaverkon investointien lisäksi maakunnassa ja Etelä-Suomessa yleisemmin on myös muita ajankohtaisia sähkömarkkinoiden haasteita, joihin tulisi tarttua ensi tilassa vastaavien tahojen toimesta: jakeluverkkoinfran investoinnit, hallinnollisten menettelyjen sujuvuus sekä Ahvenanmaan aluevesien tulevan merituulivoiman liittäminen kantaverkkoon. Jakeluverkkoyhtiöiden mukaan Energiaviraston vuoden 2024 alussa voimaan tullut valvontamalli ei vastaa enää nykyisiin investointitarpeisiin erityisesti verkkoinfran ja siten investointimahdollisuuksien arvonmäärityksen osalta. Vihreän siirtymän investointien luvitus on osin nopeutunut esimerkiksi YVA-menettelyissä, mutta sähköverkon osalta etenkin lunastuslupamenettelyt etenevät hitaasti. Lisäksi Ahvenanmaan pohjoispuolella suunniteltujen merituulivoimahankkeiden sähköä ei nykyisen lainsäädännön puitteissa voida liittää suoraan Manner-Suomen kantaverkkoon, vaikka Varsinais-Suomessa sähkön kysyntä kasvaa ja maatuulivoiman tuotantomahdollisuudet ovat rajallisia. Lainsäädännön selkeyttämistä varten tulisi perustaa selvityshanke.

Ehdotus

Maakuntajohtaja Jyri Arponen päättää antaa seuraavan lausunnon Fingridin sähkön kantaverkon kehittämissuunnitelman luonnoksesta vuoteen 2035:

Fingridin kehittämiskohteet Varsinais-Suomessa

Kehittämissuunnitelmassa Varsinais-Suomeen kohdistuvia merkittäviä investointeja on kolme:

1. Huittinen–Forssa 400 +110 kV -voimajohto.

Yhteys on rakenteilla vuonna 2025.

2. Lieto–Raisio 400 kV + 110 kV -voimajohto, mukaan lukien Raision uusi sähköasema.

Hankkeen valmistuminen on ohjelmoitu vuoteen 2031. Maakunnassa vireillä olevat, esimerkiksi Naantalın vetyteollisuuden hankkeet tarvitsevat sähkön kantaverkon vahvistukset kuitenkin jo vuodesta 2029 alkaen. **Varsinais-Suomen liitto pitää tärkeänä, että Fingrid jatkaa väliaikaisten ratkaisujen selvittämistä ylimenovuosille yhdessä paikallisten jakeluverkkoyhtiöiden kanssa.**

3. Lounaisleikkauksen vahvistukset Ulvilasta Satakunnasta pääkaupunkiseudulle.

Hanke on ohjelmoitu toteutettavaksi vuoteen 2035 mennessä. Lounaisleikkausten vahvistuksilla tarkoitetaan Länsi-Suomen tuotantoalueiden ja lounaisen sekä eteläisen Suomen välisten sähkön siirtoyhteyksien infran ja tehon vahvistuksia. Varsinais-Suomessa tämä tarkoittaa maakunnan

läntisten osien sähkön siirtoverkkojen vahvistamista. Lounaisleikkauksen vahvistamisen alustavassa suunnittelussa on mukana kaksi linjausta. Niistä toinen, eteläisempi kulkisi Varsinais-Suomen läntisten osien kautta. Toinen, pohjoisempi linjaus sijoittuisi enemmän Pirkanmaan ja Kanta-Hämeen alueelle. Linjausten tarkempaa reittisuunnittelua ei ole vielä tehty. On mahdollista, että linjauksista kumpikin tai vain jompikumpi toteutuu. Ratkaisu tarkentuu Fingridin mukaan lähivuosina. Harkintaan vaikuttaa taloudellinen kehitys laajasti, etenkin se, mitkä ja missä sähkön kulutus- ja tuotantohankkeet toteutuvat. **Varsinais-Suomen liitto pitää erittäin tärkeänä, että Lounaisleikkauksen vahvistus toteutuu eteläisen linjauksen mukaisesti tai muutoin niin, että Varsinais-Suomen läntisten osien kantaverkon siirtoyhteydet vahvistuvat mahdollisimman nopeasti.** Maakunnan läntisissä osissa on sähkönsiirron kapasiteettihaasteita jo nyt.

Liite 1 maakuntahallituksen asiakäsittelyn tausta-aineistoksi: *Kuvaajia sähkönkulutuksen ja -tuotannon ennusteista sekä teemakarttoja investointisuunnitelmista.*